

se ji nahraditi, byl tím vázán bez ohledu na to, zda se žalobci ve sporu podařilo přesně dokázat důvod nároku (srov. rozh. č. 2962, 4047, 8240 Sb. n. s.). Ani z tohoto hlediska není ovšem věc zralá k rozhodnutí, poněvadž se jí nižší soudy po této stránce blíže neobíraly a zejména ani nevyřídily námitku žalovaného, že ono prohlášení neučinil dobrovolně, nýbrž že bylo na něm vynuceno a že je proto neplatné (§ 869 obč. zák.).

Čís. 17484.

Spoluvlastník jest aktivně legitimován k samostatné zápůřčí žalobě proti tomu, kdo si osobuje služebnost bydlení a užívání k společnému majetku.

Bez souhlasu druhých spoluvlastníků nemůže spoluvlastník na ideální části nemovitosti jemu patřící zřídit právo doživotního bydlení a užívání.

Spoluvlastník, jemuž nepřísluší správa celé nemovitosti, nemůže se sám domáhati proti tomu, pro něhož bez souhlasu druhých spoluvlastníků bylo zřízeno druhým spoluvlastníkem na ideální části nemovitosti tomuto vlastníku patřící právo bydlení a užívání, vydání celé nemovitosti pouze jemu.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1929, Rv I 435/39.)

Žalobci byl udělen usnesením prvního soudu ze dne 5. října 1937 příklep na ideální polovici nemovitosti a to domku se zahradou a pozemkem ve vl. č. 55 kat. úz. L. a to na ideální polovici náležející žalovanému Františku K. Vlastníci druhé ideální polovice těchto nemovitostí byla manželka Františka K-a, žalovaná Anna K., která odstupní smlouvou ze dne 14. října 1937, tedy 10 dní po příklepu, odstoupila svoji ideální polovici domku a ostatních zmíněných nemovitostí své dceři Vlastě K. V této odstupní smlouvě vymínila si odstupitelka Anna K. pro sebe a svého manžela Františka K. právo doživotního a bezplatného bydlení a užívání a to nerozdílně oběma tak, že v případě úmrtí jednoho z nich zůstane právo doživotního a bezplatného užívání celé a nezkrácené druhému. Tato výměna byla odečtena srážkou z odstupní ceny 6.000 K. Na základě této odstupní smlouvy bylo na ideální polovici řečené nemovitosti vloženo vlastnické právo ve prospěch Vlasty K. a současně pro žalované právo doživotního a bezplatného bydlení a užívání. Žalovaní v domě č. 55 v L. skutečně bydlí a nemovitosti po celou dobu užívají. Podle tvrzení žalobce zasáhli žalovaní ujednáním této služebnosti a jejím vložением do pozemkové knihy, byť i jen na ideální polovici nemovitosti vložka č. 55 kat. území L., do spoluvlastnického jeho práva a porušili je, neboť jak zřízení této služebnosti, tak

i její vložení do pozemkové knihy stalo se bez jeho souhlasu. Výkon služebnosti doživotního bydlení nelze totiž vůbec omeziti na ideelní polovici, neboť tuto možnost vylučuje již sám pojem ideelního spoluvlastnictví. Žalovaní užívali také skutečně nejen ideelní polovici, nýbrž celé nemovitosti, a to bez svolení a souhlasu žalující strany. Tento bezprávní stav trvá již od doby, kdy se stal žalobce vlastníkem nemovitosti, totiž od příklepu dne 4. října 1937. Děje se tudíž užívání celé nemovitosti vložky č. 55 v L. žalovanými neoprávněně. Domáhá se proto žalobce mimo jiné výroku, že vložení práva doživotního a bezplatného bydlení ve prospěch manželů Františka a Anny K. na ideelní polovici nemovitostí domku č. 55 ve vložce č. 55 kat. území L. jest nepřípustné a neplatné a, že jsou manželé František a Anna K. povinni svoliti k výmazu této služebnosti a domek č. 55 vl. č. 55 kat. území L. se všemi hospodářskými budovami vykliditi a vyklizené odevzdati žalobci, jakož i zdržeti se pro příště neoprávněných zásahů do jeho vlastnictví na druhé ideelní polovici vl. č. 55 kat. úz. L. bydlením a užíváním celé nemovitosti. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu, nevyhověv dovolání jen potud, pokud se žalobce domáhal odevzdání celé vyklizené nemovitosti jen jemu.

Důvody:

Podle zjištěného stavu věci Vlasta K-ová převzala od své matky Anny K-ové odstupní smlouvou ze dne 14. října 1937 ideelní polovici nemovitosti zapsané ve vl. č. 55 pozemkové knihy pro kat. území L. a při tom zřídila na této polovici právo doživotního a bezplatného bydlení a užívání pro Františka a Annu K-ovy, které bylo vloženo pod C v uvedené vložce. Žalovaní František a Anna K-ovi na uvedené nemovitosti bydlí a jí užívají. Vlastníkem druhé ideelní polovice této nemovitosti jest žalobce, který uplatňuje neplatnost a nepřípustnost vkladu práva bydlení a domáhá se vyklizení nemovitosti. Tvrdí, že zřízením a výkonem tohoto práva bez jeho souhlasu bylo zasaženo neoprávněně a svémocně do jeho spoluvlastnického oprávnění (§ 828 obč. zák.). Jde zřejmě o zápůrčí žalobu podle § 523 obč. z., ke které jest oprávněn každý spoluvlastník proti tomu, kdo si osobuje služebnost k společnému majetku, a nepotřebuje k tomu jeden spoluvlastník souhlasu ostatních spoluvlastníků, poněvadž by jinak mohl býti zbaven právní ochrany svého spoluvlastnického podílu. Jest dále uvážiti, zdali žalovaní vkladem doživotního a bezplatného bydlení na uvedené nemovitosti zasáhli neoprávněně do spoluvlastnického oprávnění žalobcova. Podstata spoluvlastnictví spočívá v tom (§§ 828, 829, 833 obč. zák.), že jeden spoluvlastník není oprávněn proti vůli druhého společně věci fysicky užívat i druhého z užívání vylučovati. Žádný spoluvlastník nemá výhradního práva ani k nejmenší hmotné části společné věci a může podle libosti

nakládati jen svým ideálním podílem (§ 829 obč. zák.). Jakmile spoluvlastník bez přivolení ostatních nakládá jakoukoli hmotnou částí společné věci, jsou druzí spoluvlastníci oprávněni zakročit na ochranu svých práv (§§ 361, 828, 829, 833, 523 obč. zák.). Z toho plyne, že může zřídit na svém ideálním podílu jen taková práva, která se nedotýkají práv druhých spoluvlastníků. To jest možno na př. při právu požívacím, t. j. právu výkonů užitkových a správních opatření příslušejících spoluvlastníku, jenž požívací právo zřídil, ale není to možné u bydlení, které podle svého pojmu jest užíváním hmotné podstaty obydlí. Není správný názor odvolacího soudu, že v souzeném případě jde o právo požívací ani názor žalovaných, že jde při bydlení o užívání v menším rozsahu než při požívání a že proto jest možné takové právo i na ideálním podílu společné věci. Zákon uvádí v § 478 obč. zák. jako osobní služebnosti nutné užívání věci, požívání a bydlení upravuje první dvě v §§ 504 a násl., služebnost bytu pak v §§ 521 a 522 obč. zák. Může pak býti služebnost bytu právem užívacím nebo požívacím, avšak výkon její zasahuje vždy hmotné části budovy, nedá se obmeziti na ideální podíl její a proto zřízení její jest při spoluvlastnictví budovy vázáno na souhlas všech spoluvlastníků. Z toho jest usuzovati, že spoluvlastník se dotkl podílu druhého spoluvlastníka podle § 828 obč. zák. tím, že zřídil třetí osobě na svém podílu nemovitosti právo bydlení bez souhlasu onoho a trpěl jeho výkon. Následkem toho jest druhý spoluvlastník oprávněn domáhati se i na oné třetí osobě uznání, že právo takové není platné, dále svolení k výmazu jeho a vyklizení společné nemovitosti, jak už prvý soud správně odůvodnil. Avšak nemůže se spoluvlastník domáhati vydání celé vyklizené nemovitosti jemu, neboť držení a práva společné nemovitosti náleží všem podílníkům (§ 833 obč. zák.) a žalobce pak neprokázal ba ani netvrdil, že jemu přísluší správa společné věci. V tomto rozsahu není dovolání odůvodněné.

Čís. 17485.

Výpočet zaměstnancových požitků započitatelných do služného v § 3, odst. 1 zákona čís. 89/1920 Sb. z. a n. je demonstrativní.

Za služné podle tohoto ustanovení jest pokládati celý zaměstnancův pracovní výdělek, jímž jsou veškeré hmotné výhody, jichž se zaměstnanci dostává v důsledku jeho pracovního poměru a které jsou v příčinné souvislosti s existencí tohoto poměru. Požitkem ve smyslu § 3, odst. 1 uved. zákona jsou i dávky, které zaměstnanec dostává při výkonu zaměstnání podléhajícího pensijnímu pojištění přímo od třetích osob (zpropitné) a na něž smluvní strany braly zřetel při určení výše pracovní odměny.

Zaměstnavatel odpovídá za škodu, která vznikla zaměstnanci tím, že v přihlášce k pensijnímu pojištění nebylo uvedeno v údajích o výši zaměstnancova platu i zpropitné, činící smluvenou součást platu.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1939, Rv I 2318/38.)